

aktualności

KUJAWSKO-POMORSKI
OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
w Minikowie

BIULETYN INTERNETOWY

NR 13/2017 (139) 27 listopada BIULETYN	SPIS TREŚCI	KPODR zaprasza
Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie 89-122 Minikowo tel. 52 386 72 00 www.kpodr.pl sekretariat@kpodr.pl	Na kolekcji odmian w Grubnie 1	Konferencja Kontrola podatkowa – prawa i obowiązki podatnika 30 listopada, Przysiek
	Odmiany żyta i pszenżyta ozimego 3	Konferencja Działania dostosowawcze gospodarstw rolniczych w województwie kujawsko-pomorskim na tle Polski i Unii Europejskiej 12 grudnia, Przysiek
	Wyniki pomiarów meteorologicznych 5	JARMARK ADWENTOWY 16 grudnia, Przysiek
	Notowania cenowe 5	Więcej informacji na www.kpodr.pl .
	Kalkulacje rolnicze: tucz świń 6	
	Z życia KPODR 7	
KPODR zaprasza 12		

PRODUKCJA ROŚLINNA

ODMIANY ROŚLIN

Na poletkach rzepaku widać zróżnicowaną obsadę roślin, wymokliska, przebarwienia i duże nasilenie chwastów, które po zastosowaniu herbicydu zaczynają ginąć.

Na poletkach w Grubnie (2)

W połowie listopada zlustrowano 38 odmian **rzepaku ozimego** wysianych 29 sierpnia na poletkach przygotowywanych pod XXII Dni Pola w Grubnie, które odbędą się 16-17 czerwca 2018 roku. Niestety, tegoroczne warunki pogodowe nie sprzyjały wschodowi rzepaku. Choć więc zagwarantowano stanowisko po wcześnie zeszytych z pola ziemniakach, na zasobnej glebie klasy IIIa w wysokiej kulturze, a także przedsięwzięte nawożenie uzupełniające oraz precyzyjny, terminowy siew, stan rzepaku ocenia się na około 2 w skali 5-punktowej (1 – bardzo zły, 5 – bardzo dobry).

Stwierdzono, że we wszystkich odmianach wzrost i rozwój roślin jest nierównomierny, przy czym zróżnicowanie wielkości roślin ma charakter placowy. Obsada roślin wynosi od 45% do 75% wschodów, a w niektórych miejscach rośliny w ogóle nie wzeszły.

Obok roślin bardzo dobrze ukorzenionych, w fazie 7-8 liści, rosną również takie, które są znacznie mniejsze i mają tylko 4-5 liści z fioletowymi i jasnozielonymi przebarwieniami świadczącymi o niedoborach pokarmowych (azotu i fosforu).

Powodem takiego stanu rzepaku są dwa czynniki pogodowe:

- zbyt dużo wilgoci – co przy bardzo dobrej, ciężkiej glebie tworzyło krótkotrwałe, ale kilkakrotnie występujące po sobie zastoiska wodne, co doprowadziło do wypadnięcia części siewek lub zahamowania ich wzrostu oraz zablokowania pobierania składników pokarmowych;
- zbyt mało ciepła, co opóźniało obsychanie roślin i spowalniało wegetację.

Generalnie stan rzepaku jest zły do słabego. Mimo to przy dość łagodnej zimie są szanse, że rzepak przeżyje w obsadzie wystarczającej, aby prezentować go w czerwcu podczas Dni Pola. Stan rzepaku w Grubnie odpowiada przeciętnemu w gospodarstwach rolników mających podobne warunki. Nieco lepsze plantacje występują tam, gdzie nie tworzyły się zastoiska wodne, zwłaszcza na trochę lżejszych glebach.

Natomiast stan **zboż ozimych**, wysianych na kolekcji odmian w Grubnie 28-29 września, jest bardzo dobry. Najslabiej wygląda jęczmień (ocena 4+), któremu chłód i nadmiar wilgoci nie służy i jest placowo nieznacznie przebarwiony. Mimo to ma pełną obsadę i dobrze rokuje na przezimowanie. Obecnie jest w fazie krzewienia, podobnie jak żyto (ocena 5-). Doskonale wyglądają pszenżyto i pszenica; wszystkie odmiany rozpoczęły krzewienie i mają od 3 do 5 liści. Są w dobrej kondycji, zdrowe, nie ma praktycznie żadnych wymoklik ani innych ubytków. Bardzo dobrze prezentuje się także 6 odmian pszenicy wysianych w opóźnionym terminie (19 października). Mają one obecnie 1 do 2 liści, są w dobrej kondycji i weszły w prawie 100%. Wszystkie zboża ocenione zostały na 5 lub 5-. W zasadzie jedynym mankamentem są uszkodzenia wywołane przez przygryzanie liści przez zwierzynę łowną (sarny i zające). Tym odmianom, które w największym stopniu są przygryzane przez zwierzęta, postawiono znak (-).

Ciekawostką przygotowywanych Dni Pola jest prezentacja **grochu ozimego**. Wschody i stan tej rośliny są bardzo dobre.

Relacja z następnej ilustracji – tuż przed zimą.

*Marek Radzimierski
fot. Małgorzata Harkot*

Pszenica, żyto i pszenżyto prezentują się bardzo dobrze. Są wyrównane, zdrowe, dobrze odżywione, wszystkie w fazie krzewienia.

Także pszenica zasiana 19 października wygląda bardzo dobrze.

Najslabiej, mimo pełnej obsady, prezentuje się jęczmień ozimy.

Groch siewny ozimy odmiany James

Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian żyta ozimego (wg COBORU)

ODMIANA	Plon		Wysokość roślin	Zawartość białka	Wyleganie	Odporność na choroby		Masa 1000 ziaren	Wyrównanie ziarna
	a ₁	a ₂				mączniak prawdziwy	rdza bruntana		
	dt/ha					cm	% s.m.		
odmiany populacyjne									
Antonińskie	68,3	80,2	164	10,7	5,4	7,7	7,1	34,1	79
Armand	67,8	79,0	155	10,5	6,0	7,5	7,0	32,8	78
Bosmo	67,2	78,2	163	10,6	5,3	7,7	7,8	33,9	79
Dańkowskie Amber	68,8	80,0	156	10,8	5,7	7,7	7,1	32,7	77
Dańkowskie Diament	68,1	80,8	158	10,5	5,5	7,4	6,8	33,8	76
Dańkowskie Granat	71,1	82,1	153	10,5	5,6	7,7	7,5	32,2	78
Dańkowskie Hadron	70,5	81,5	157	10,6	5,4	7,7	7,2	32,8	78
Dańkowskie Rubin	68,9	81,0	157	10,4	5,5	7,6	7,2	33,2	79
Dańkowskie Skand	72,2	82,9	155	11,1	6,0	7,5	6,5	33,4	80
Dańkowskie Turkus	71,2	81,4	156	10,3	5,7	7,7	7,4	33,5	80
Domir	69,4	80,2	155	10,1	5,8	7,4	6,8	33,6	80
Horyzo	69,6	81,5	161	10,2	5,7	7,6	7,1	34,7	84
Inspector	71,9	84,1	160	10,1	5,2	8,0	6,6	32,8	79
Piastowskie	70,9	82,1	162	11,7	5,7	7,5	7,0	33,1	79
Poznańskie	69,4	80,9	158	10,2	5,5	7,4	6,7	33,3	80
Stanko	69,1	80,6	157	10,2	5,8	7,5	7,0	32,6	77
odmiany mieszańcowe – F₁									
Brandie	78,8	91,5	160	10,5	4,8	8,1	7,7	33,6	84
Brasetto	82,6	96,9	148	9,5	5,5	7,8	6,7	33,0	80
Gonello	80,4	94,3	140	9,2	5,5	7,7	6,2	32,4	75
KWS Binntto	88,0	101,5	142	9,7	6,4	7,5	7,5	34,0	83
KWS Bono	84,5	96,7	143	9,6	5,3	7,5	7,0	32,1	75
KWS Daniello	83,5	95,8	145	9,7	5,4	7,8	7,5	32,6	81
KWS Dolaro	88,2	101,8	142	9,8	6,6	7,5	7,3	33,4	83
KWS Florano	86,9	100,6	144	9,6	6,1	7,4	7,4	32,3	80
KWS Livado	84,6	96,7	147	9,8	5,4	7,8	7,8	31,5	78
KWS Mattino	89,0	103,8	143	9,8	6,3	7,6	7,5	34,2	84
KWS Serafino	90,4	101,0	150	9,5	5,5	7,8	7,8	32,8	80
KWS Theofano	89,8	102,6	145	9,9	5,5	7,8	7,4	33,2	83
KWS Vinetto	91,0	102,9	144	9,9	6,3	7,6	7,5	33,0	84
Minello	72,1	86,0	144	9,7	5,3	7,5	6,9	31,0	72
Palazzo	80,7	94,6	151	9,2	5,8	7,7	6,5	33,9	81
SU Allawi	83,8	98,4	147	9,7	4,9	7,8	6,5	35,3	89
SU Arvid	86,7	101,5	146	9,6	5,4	7,8	6,7	32,2	81
SU Drive	82,1	94,0	148	9,3	4,9	7,5	6,8	33,5	83
SU Gerrit	85,6	99,0	146	9,7	5,3	7,8	6,7	32,7	81
SU Nasri	87,5	99,1	150	9,6	5,4	7,9	6,4	32,1	79
SU Performer	85,6	100,3	144	9,2	5,2	7,9	6,8	32,9	79
SU Promotor	85,1	96,9	147	9,2	5,1	7,9	7,1	32,5	80
SU Satellit	85,5	99,8	143	9,1	5,4	7,8	6,4	33,4	82
SU Skaltio	80,2	95,0	150	9,9	4,8	7,0	7,0	34,7	86
SU Spektrum	85,1	99,4	140	9,3	5,7	7,8	7,0	31,0	75
SU Stakkato	85,4	99,5	144	9,5	5,1	7,8	6,6	32,9	82
SU Swift	84,9	98,8	142	9,4	5,2	8,2	6,9	31,2	81
Tur	80,5	94,8	154	9,3	5,7	8,0	6,8	33,2	85

 a₁ – przeciętny poziom agrotechniki (bez ochrony)

 a₂ – wysoki poziom agrotechniki (zwiększone nawożenie azotowe, ochrona przed wyleganiem i chorobami)

skala 9° – wyższe stopnie oznaczają korzystniejszą ocenę

Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian pszenżyta ozimego (wg COBORU)

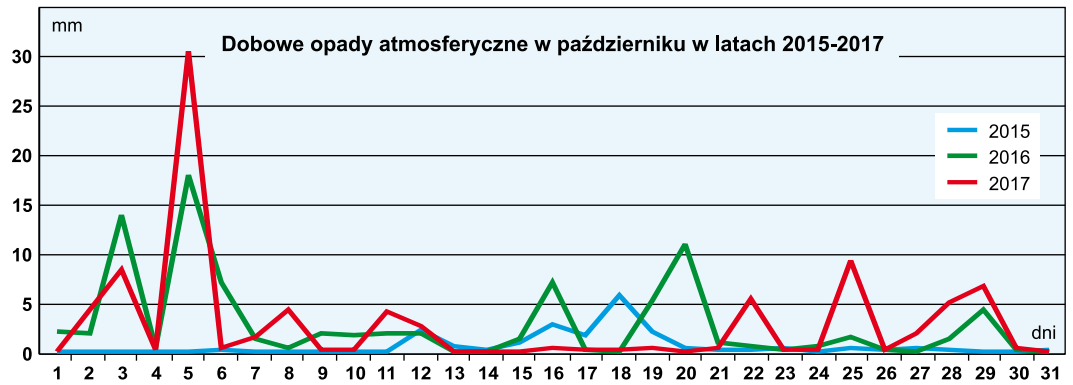
ODMIANA	Plon		Wysokość roślin	Zawartość białka	Zimotrwałość	Wyleganie	Porastanie	Odporność na choroby							
	a ₁	a ₂						choroby podstawy źółbła	mączniak prawdziwy	rdza brunatna	rdza żółta	ryńcho-sporioza	septorioza liści	septorioza plew	fuzarioza kłosów
	dt/ha		cm	% s.m.	skala 9°										
Agostino	100	101	101	5	3	7,2	5	7,6	8	8,4	8,5	7,7	7,5	7,7	7,7
Alekto	96	99	98	6	4	8,6	5	6,7	6,6	7,4	7,6	7,8	6,7	6,8	6,8
Algoso	96	103	120	3	2,5	6,9	5	7,7	6,6	6,8	7,1	7,5	6,4	7,5	7,5
Aliko	89	97	129	6	6	6,1	5	7,3	6,5	7,7	7,1	7,9	6,7	6,1	6,1
Avocado	108	104	124	4	5,5	6,6	6	8	8,5	8,8	8,8	8,2	7,1	8,5	8,5
Bereniko	102	101	119	4	3	6,1	5	8	7,9	7,5	8,3	8	7,3	7,5	7,5
Borowik	102	102	129	5	5	7,2	4	7,6	7,5	8,1	7,7	7,8	7	7,2	7,2
Borwo	97	97	104	4	6	7,7	5	7,8	6,9	8,5	8,8	8,2	7,3	7,6	7,6
Carmelo	103	103	115	5	5,5	7,8	6	8,2	7,8	7,8	8,3	7,9	7,2	7	7
Elpaso	94	102	114	5	4	6,7	5	7,0	6,2	7,5	8,2	7,5	6,3	7,3	7,3
Festino	105	103	105	4	4	6,8	5	7,6	8,1	8,4	8,6	7,9	7,1	7,2	7,2
Fredro	100	101	119	6	4,5	7,1	6	7,6	6,7	7,9	7,7	7,9	6,7	7,9	7,9
Grenado	82	91	104	3	5,5	7,7	5	7,6	7	7,8	7,3	7,7	6,6	7,2	7,2
Kasyno	109	106	105	2	5,5	6,8	5	7,7	7,5	8,8	8,8	8,1	7,6	7,5	7,5
KWS Trisol	105	103	117	3	3	6,4	5	8,9	7,8	8	8,1	7,9	7,3	7,2	7,2
Leontino	86	96	116	5	3,5	7,5	4	7,1	5,9	8,5	7,3	7,6	7,1	6,3	6,3
Lombardo	108	107	107	3	5	6,3	5	7,6	7,9	7,4	7,9	7,6	6,8	7,7	7,7
Maestozo	99	99	124	5	4	5,9	5	7,8	7,4	8,4	7,6	7,9	7	7,6	7,6
Meloman	108	105	111	3	5,5	6,9	6	7,9	8,5	8,5	8,3	8,1	7,2	7,6	7,6
Octavio	110	107	108	3	5,5	7,3	6	8,1	7,5	8,3	8,3	8,1	7,1	7,4	7,4
Orinoko	105	104	112	3	6	7,6	6	7,9	8,2	8,4	8,1	8,2	7,3	8	8
Palermo	94	100	118	6	6	7,7	5	8	6,3	8	6,3	7,6	6,5	7,8	7,8
Panteon	105	105	118	8	6	6,3	5	7,8	7,7	8,4	7,5	8,1	7,3	7,3	7,3
Pigmej	99	97	102	4	5,5	7,8	5	7,8	7	8,4	8,9	7,8	7,2	7,2	7,2
Pizarro	103	101	124	6	5	6,3	5	7,6	8,4	8,1	8,1	7,9	7,4	7,9	7,9
Porto	108	107	102	2	5,5	7,1	6	8,2	7,8	8,7	8	7,9	7,2	7,8	7,8
Rotondo	101	101	99	2	5,5	7	4	7,7	7,9	8,1	7,1	7,9	6,5	7,9	7,9
Rufus	108	103	104	3	4,5	6,6	5	7,9	7,5	7,7	8,1	7,5	7,1	7,3	7,3
Sekret	105	103	111	5	5,5	7,9	6	8,2	8,1	8,8	9	8,1	7,8	8,2	8,2
Subito	102	102	118	3	5,5	5,9	5	7,4	7,5	8,2	7,1	7,6	6,8	7,2	7,2
Tadeus	106	106	102	5	5	8,2	7	7,9	8,1	7,3	7,9	7,9	7	6,8	6,8
Temuco	108	105	103	2	4,5	7,5	5	7,7	8,1	8,7	8,6	8	7,1	7	7
Todan	89	94	107	4	5,5	7,7	5	7,5	7,6	8,2	7,4	8	7,1	7,6	7,6
Tomko	99	98	124	5	6	5,4	5	7,6	8,1	8,1	7,9	8,2	7	6,8	6,8
Torino	96	97	121	8	2,5	7,3	6	7,5	7,5	8,2	7,3	7,7	6,9	7,6	7,6
Transfer	93	98	102	3	6,5	7	5	7,6	5,8	8	7,4	7,9	6,9	7,4	7,4
Trapero	106	104	11	8	6	7	5	7,8	7,5	8,5	8,5	7,9	7,6	7,1	7,1
Trefl	106	103	117	4	5	6,2	5	7,6	8,4	8,7	8,4	8,2	7,4	7,3	7,3
Trismart	96	99	127	5	6	6	5	7,4	7,3	6,2	6,8	7,7	6,1	7,3	7,3
Tulus	98	101	119	7	4	7,1	4	7,8	7,1	8	8,6	7,8	7	7,5	7,5
Twingo	95	96	94	4	6,5	7,5	5	7,4	6,3	8,1	8,3	7,8	6,6	6,8	6,8
Wiarus	84	92	91	4	6,5	8,2	5	7,6	5,6	7,5	6,6	8	6,2	7,3	7,3

a₁ – przeciętny poziom agrotechniki (bez ochrony)

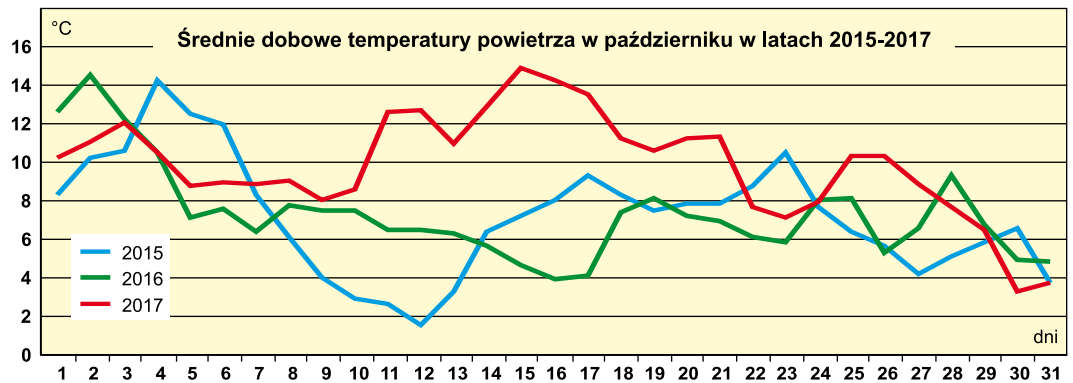
a₂ – wysoki poziom agrotechniki (zwiększone o 40 kg/ha nawożenie azotowe, dolistne preparaty wieloskładnikowe, ochrona przed wyleganiem i chorobami)

skala 9° – wyższe stopnie oznaczają korzystniejszą ocenę

Opady października

Temperatury października

Pomiary prowadzono w stacji meteorologicznej w Minikowie koło Nakła nad Notecią.

opracowanie: Natalia Narewska

EKONOMIKA

Ceny produktów rolnych i nawozów mineralnych

PRODUKT	ŚREDNIA 2016	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	ŚREDNIA 2017
CENY TARGOWISKOWE PODSTAWOWYCH PRODUKTÓW ROLNYCH*, zł/dt												
pszenica	74,50	77	76	78	79	80	82	84	81	78	77	79
żyto	56,64	-	59	60	65	62	65	64		64	62	63
jęczmień	69,58	71	74	76	80	78	76	79	78	75	75	76
pszenżyto	64,92	68	68	69	68	69	75	74	72	69	67	70
ziemniaki	96,83	82	85	86	85	100	98	82	78	83	82	86
CENY SKUPU ŻYWCA NETTO*, zł/kg												
żywiec wieprzowy	4,31	4,50	4,40	4,47	4,92	5,09	5,23	5,11	5,01	4,97	4,41	4,81
maciory	2,81	3,57	3,44	3,58	3,80	3,65	3,63	3,53	3,58	3,68	3,35	3,58
żywiec wołowy	7,33	7,52	7,55	7,49	7,27	7,14	7,24	7,18	7,28	7,55	7,80	7,40
krowy	5,02	5,07	5,09	5,12	5,12	5,18	5,21	5,18	5,17	5,11	5,30	5,16
CENY SKUPU ZBÓŻ NETTO*, zł/dt												
pszenica konsumpcyjna	62	66	66	69	69	69	71	69	66	63	64	67
pszenica paszowa	61	62	63	65	67	69	70	67	63	61	62	65
żyto konsumpcyjne	50	52	52	54	54	54	57	56	53	53	40	53
pszenżyto paszowe	54	57	58	61	63	64	65	61	56	57	57	60
jęczmień konsumpcyjny	54	58	57	60	60	61	61	56	57	58	58	59
jęczmień paszowy	55	57	58	60	62	63	63	57	55	57	58	59
CENY NAWOZÓW MINERALNYCH NETTO*, zł/dt												
saletra amonowa 34%	114,83	107	109	109	110	109			104			108
mocznik 46%	134,17	134	135	135	136	137			119			133
superfosfat wzbogacony 40%	141,50	139	137	136	137	136			125			135
sól potasowa 60%	146,00	138	138	137	138	136			132			137
Polifoska 6	162,00	150	151	151	152	151			147			150

* na podstawie „Systemu Notowań” KPODR Minikowo: www.ceny.kpodr.pl

opracowanie: Paulina Cholewińska

Tucz trzody chlewnej

Wzrost eksportu i spadek produkcji wieprzowiny w Unii Europejskiej w drugim półroczu ub. roku spowodowały, że od początku 2017 roku ceny trzody chlewnej zarówno w UE, jak i w Polsce kształtują się na poziomie znacznie wyższym niż rok wcześniej.

Poprawa relacji cen żywca wieprzowego do cen pasz przyczyniła się do wzrostu krajowego pogłowia trzody chlewnej; w czerwcu liczyło ono 11,35 mln sztuk, o 4,5% więcej niż przed rokiem. W odniesieniu do marca 2016 roku wzrosło pogłowie wszystkich grup produkcyjno-użytkowych oprócz prosiąt, których liczebność spadła o 0,9%.

Analicyści IERiGŻ oceniają, że w pierwszej połowie 2017 roku krajowa produkcja żywca wieprzowego była o około 3% większa niż w tym samym okresie 2016 roku i mogła wynieść 1 245 tys. ton. W pierwszym kwartale duży popyt ze strony Chin stymulował wzrost unijnego eksportu produktów wieprzowych. W kwietniu Chiny ograniczyły o 17% import wieprzowiny z UE. W efekcie w okresie od początku roku do kwietnia unijny eksport produktów wieprzowych do krajów trzecich zmniejszył się o około 3% w porównaniu z analogicznym okresem 2016 roku. Pomimo zmniejszenia dostaw unijnej wieprzowiny na rynek chiński, kraj ten nadal pozostaje głównym odbiorcą produktów wieprzowych z UE (z 38% udziałem). Unijna wieprzowina eksportowana jest również m.in. do Japonii, Hongkongu, Korei Południowej, Wietnamu.

Czynnikiem ryzyka dla rozwoju produkcji jest nasilający się problem afrykańskiego pomoru świń w Polsce. Nowe ogniska ASF oddalają perspektywę wznowienia sprzedaży wieprzowiny do krajów, które wprowadziły ograniczenie importu z Polski po pojawie-

niu się choroby w kraju, m.in. do Chin. Mogą one oddziaływać również na wyhamowanie wzrostu cen skupu żywca. Skuteczne działania zapobiegające rozprzestrzenianiu ASF, aż do jego eliminacji, będą miały wpływ na dynamikę odbudowy pogłowia.

Średnia cena 1 kg żywca wieprzowego w pierwszym półroczu 2017 roku wynosiła 5,20 zł i była o ponad 21% wyższa od notowanej w tym samym okresie 2016 roku.

Eksperti oceniają, że sytuacja na rynku wieprzowiny w 2018 roku nie zapowiada się zbyt optymistycznie. Wysokie ceny notowane od połowy ubiegłego roku zachęciły producentów do zwiększenia produkcji. Pogłowie trzody w UE wzrosło o prawie 1% w porównaniu z rokiem ubiegłym. Przełoży się to na liczbę ubijanych tuczników i będzie jednym z czynników wpływających na obniżenie cen w 2018 roku. Cena tuczników w Europie zależy też od sytuacji na rynkach światowych. Niskie ceny żywca wieprzowego w USA (ok. 1,33 euro za 1 kg wagi bitej ciepłej) przyczyniają się do wzrostu eksportu na rynki azjatyckie. Eksporterzy z państw unijnych, a zwłaszcza Niemiec, przegrywają z tańszą konkurencją. Ponieważ rynek krajowy jest pod dużym wpływem cen niemieckich, należy spodziewać się dalszej korekty cen w dół. Ponadto Chiny odbudowują swoją produkcję świń, więc ich popyt na wieprzowinę spada. W efekcie w Unii Europejskiej pozostaje więcej wieprzowiny, co przekłada się na spadki jej cen.

Poniższa tabela zawiera kalkulację chowu tuczniaka, według cen brutto środków do produkcji z listopada 2017 roku, opracowaną na podstawie publikacji KPODR „Kalkulacje Rolnicze” (założenia metodyczne znajdują się na stronie kpodr.pl).

Zofia Dymińska

wykorzystano materiały IERiGŻ-PIB „Rynek rolny”

Kalkulacja chowu 1 tuczniaka

TECHNOLOGIA ŻYWIENIA		Mieszanka uzupełniająca 10%	Mieszanka uzupełniająca 2,5%
Wyszczególnienie		wartość (zł)	wartość (zł)
A	WARTOŚĆ PRODUKCJI	425	425
	Tucznik kl. I (105 kg), 4,90 zł/kg ¹⁾	515	515
	Prosię (-)	90	90
1	Pasze z zakupu	165	136
2	Pasze potencjalnie towarowe	141	147
3	Inne koszty ²⁾	28	28
B	KOSZTY BEZPOŚREDNIE (1 + 2 + 3)	334	311
C	NADWYŻKA BEZPOŚREDNIA (A - B)	91	114
4	Praca maszyn własnych	22	22
5	Pozostałe koszty ³⁾	43	41
D	KOSZTY POŚREDNIE (4 + 5)	65	63
E	KOSZTY CAŁKOWITE (B + D)	399	374
F	KOSZT JEDNOSTKOWY (zł/kg)	4,43	4,15
G	DOCHÓD ROLNICZY NETTO (C - D)	26	51

1 – średnia cena skupu żywca wieprzowego w październiku 2017 roku

2 – usługi weterynaryjne, znakowanie

3 – koszty utrzymania budynków, koszty ogólnogospodarcze, koszty pośrednie produkcji pasz własnych

SZKOLENIE

Przysiek

11 października
27 października

Monitoring agrofagów

Podstawą integrowanej ochrony roślin, której zasady obowiązują od 2014 roku, jest wykonywanie zabiegów chemicznych dopiero wtedy, gdy wcześniej wykorzystane zostaną wszystkie inne metody ochrony (agrotechnika, płodozmian itp.) i gdy są one nie tylko konieczne, ale i bezpieczne. Podejmowanie decyzji dotyczących ochrony przed agrofagami wymaga ogromnej wiedzy na temat najważniejszych chwastów, chorób i szkodników roślin uprawnych. Chodzi o umiejętność rozpoznania agrofaga zagrażającego plantacji oraz śledzenia jego rozwoju i oceny przekroczenia progu szkodliwości.

Taki właśnie charakter miały dwa szkolenia poświęcone rozwojowi umiejętności monitorowania i sygnalizacji agrofagów roślin uprawnych, które odbyły się w oddziale KPODR w Przysieku 11 i 27 października. Uczestniczyli w nich doradcy i rolnicy, którzy w najbliższych latach będą współpracować w zakresie sygnalizacji i monitoringu agrofagów w oparciu o serwisy pogodowe stacji meteorologicznych będących w posiadaniu i użytkowaniu KPODR Minikowo.

Na pierwszym spotkaniu omawiano ogólne zasady monitoringu (metodyka, narzędzia, rejestracja, sygnalizacja) oraz zasady monitoringu chwastów zbóż i rzepaku. Szkolenie prowadzili specjaliści IOR-PIB: Marcin Baran, Kamila Roik, Adam Paradowski.

Drugie spotkanie poświęcone było prezentacji zasad rozpoznawania, monitoringu i integrowanej ochrony zbóż (łącznie z kukurydzą) oraz rzepaku przed chorobami i szkodnikami. Szkolenie prowadzili naukowcy IOR-PIB: prof. dr hab. Marek Korbas (choroby) i prof. dr hab. Marek Mrówczyński (szkodniki).

Oprócz tego specjalista KPODR Marek Radzimiński przedstawił plan szkoleń dla rolników i doradców z naszego regionu w zakresie sygnalizacji i monitorowania. Zaprezentowano też dotychczasowe prace i możliwości wykorzystania budowanej przez IOR-PIB internetowej Platformy Sygnalizacji Agrofagów.

Dyskutowano także na temat wpływu wycofywania takich substancji czynnych jak nikotynoidy czy glifosat na prowadzenie integrowanej ochrony roślin oraz skuteczności niektórych substancji czynnych w kontekście

substancji antyżywnościowych i toksycznych (mikotoksyny).

W każdym szkoleniu wzięło udział 36 osób. Uczestnicy otrzymali materiały szkoleniowe oraz wydane przez firmę Bayer kieszonkowe atlasy chwastów i szkodników podstawowych roślin uprawnych.

Marek Radzimiński
fot. Marek Rząsa

Dr inż. Marcin Baran

Mgr inż. Kamila Roik

Inż. Adam Paradowski

Prof. dr hab. Marek Korbas

Prof. dr hab. Marek Mrówczyński

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Projekt realizowany przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach pomocy technicznej
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

ŚWIĘTO GĘSI NA KRAJNIE Minikowo 11 listopada

Na Świętego Marcina w Minikowie gęsiną

Gęsinę zazwyczaj możemy kupić w dużych supermarketach i to najczęściej mrożoną. Jeżeli chcemy kupić świeżą gęś lub inne smakołyki z mięsem tego gatunku drobiu w roli głównej, dobrze szukać jej bezpośrednio u hodowców lub w małych sklepikach.

Przejmujący, zimny wiatr nie był w stanie odstraszyć zwolenników tego rarytasu podczas VIII Święta Gęsi na Krajinie, które odbyło się 11 listopada na terenach wystawowych Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie.

Od 2009 roku w okolicy Narodowego Święta Niepodległości trwa kampania mająca na celu podniesienie świadomości konsumenckiej dotyczącej walorów odżywczych oraz spożycia smacznej i zdrowej gęsiny przyrządzanej na różne sposoby. Cel ten realizowany jest w naszym województwie przez organizowanie licznych imprez promujących gęsinę.

Jeszcze do niedawna tradycję spożywania gęsi pokrywała gruba warstwa kurzu zapomnienia. Przed laty niemal cała Polska w okresie jesienno-zimowym zjadała się daniami z gęsi. Na naszych stołach pojawiły się one już w XVII wieku. W staropolskiej kuchni gęś była bowiem obowiązkową pozycją w menu – nie tylko pieczona z różnymi dodatkami, ale i wędzona, w pasztecie czy w postaci smalcu gęsiego. O tym wszystkim wiedziały już nasze prababki, które znały mnóstwo przepisów z gęsiną w roli głównej.

Jeszcze do niedawna mało kto jadał gęsinę w domu. Podobnie z restauracyjnym menu, w którym ze święcą można było jej szukać. Na szczęście powoli się to zmienia i konsumenci coraz częściej doceniają jej walory: nie tylko smakowe, ale i zdrowotne. Według Krajowej Rady Drobiarstwa, mięso z gęsi jest wyjątkowo zdrowe. Zawiera bardzo dużo białka i witamin oraz składników mineralnych: potasu, fosforu, magnezu, żelaza, cynku. W tłuszczu gęsim znajdują się cenne nienasycone kwasy tłuszczowe obniżające poziom cholesterolu we krwi. Gęsiną jest mniej kaloryczna niż inne mięsa; po usunięciu tłuszczu sadełkowego i skórki jest ona chudsza od cielęciny. Mięso gęsi jest też łatwo przyswajalne. Z tego względu gęsiną polecana jest szczególnie w diecie osób zagrożonych chorobami serca na skutek zbyt wysokiego poziomu cholesterolu, osób przemęczonych i zapracowanych oraz dla dzieci.

Oprócz właściwości prozdrowotnych mięsa gęsiego, na uwagę zasługuje gęsi tłuszcz, który działa jak afrodyzjak, a badania naukowe dowodzą, że jest nawet środkiem poprawiającym wydolność organizmu zawodowych sportowców.

Pomimo przejmującego chłodu odwiedzający dopisali.

Pyszna gęsiną pod różnymi postaciami na jednym z obleganych stoisk.

Wileńskie Smaki zachęcały do spróbowania.

A do gęsiny i wędliny – trochę pieczywa

I coś słodkiego na deser – ręcznie wyrabiane pierniki.

Coś do ogrodu...

Prezentacja ras gęsi

Zawody psich zaprzęgów

Dlaczego gęsi na Świętego Marcina? Odpowiedź wbrew pozorom jest bardzo prosta, związana z cyklem hodowlanym gęsi, który rozpoczyna się wiosną, a kończy późną jesienią i właśnie wtedy mięso gęsi jest najlepsze. Chów gęsi trwa co najmniej 16 tygodni. Od wiosny do jesieni wypasa się je na świeżym powietrzu, a w ostatnim tygodniu karmione są często owsem. Stąd też nasze gęsi nazywane są „owsianymi”.

Ponadto gęsi – co jest ich niewątpliwym atutem – nie potrafią, w przeciwieństwie do kurczaków czy indyków, przystosować się do wymogów chowu wielkofermowego. I taki właśnie ekologiczny sposób hodowli zapewnia brak sztucznych barwników i środków chemicznych w ich mięsie.

A odnośnie legendy... Głosi ona, że święty Marcin był rzymskim legionistą, który wracając z patrolu podzielił się połową płaszcza z wyziębionym półnagim żebrakiem, któremu groziła śmierć z zimna. Po pewnym czasie porzucił on żołnierskie życie, ochrzcił się i trwał w ascezie. Został duchownym, gardził honorami i zaszczytami. Gdy papiescy wysłannicy przybyli do Tours, aby wręczyć mu nominację na biskupa tego miasta, Marcin ukrył się przed nimi... w gęsiarni. Gęsi podniosły larum – ich głośnie gęganie zdradziło miejsce pobytu Marcina. Został więc biskupem, a lud, który go wybrał, uczcił to... pieczoną gęsią. Kiedy Marcina uznano świętym, stał się patronem 11 listopada. Właśnie w tym dniu w 397 roku odbył się jego pogrzeb. A że przypadło to późną jesienią, gdy drób jest najsmaczniejszy – to ten historyczny pretekst okazał się wyśmienity.

W hodowli gęsi Polska jest potęgą. Eksportujemy corocznie 20 tys. ton tego mięsa na stoły Europy zachodniej, zwłaszcza do Niemiec i Francji. Nasi zachodni sąsiedzi przepadają za polską gęsiną, którą cenią szczególnie ze względu na walory smakowe.

Bardzo dużym kontrastem natomiast jest dotychczasowe spożycie gęsiny w Polsce, które wynosi zaledwie 700 ton. Na statystycznego Polaka przypada tylko 17 g gęsi rocznie. Nadszedł więc czas powrotu do dawnych smaków i tradycji związanych z gęsiną? Idąc tym tropem, przed ośmiu laty 11 listopada ogłoszono w Polsce dniem polskiej gęsi owsianej i rozpoczęto akcję promocyjną gęsiny. Doskonale w tę akcję wpisał się również ośrodek w Minikowie, który na tereny wystawowe tradycyjnie co roku zaprasza wystawców i zwiedzających do uczestnictwa w Święcie Gęsi na Krajnie. Impreza ta z roku na rok przyciąga coraz większą liczbę zwolenników gęsiny.

W tym roku wśród ponad 80 wystawców swoje wyroby zaprezentowali lokalni wytwórcy żywności i koła gospodyń wiejskich. Można było posmakować i kupić przetwory i produkty z gęsiny, półgęski, pasztety, okrasę, czerninę, smalec gęsi, faszerowane podrobami tuszki gęsi, a także inne lokal-

ne, wiejskie przysmaki sporządzone według starych receptur, m.in. staropolskie wędliny, chleb, żurek, szare kluski, sery, przetwory owocowo-warzywne, ciasta, pierniki ręcznie robione, nalewki, wina, likiery, miody pitne i wiele innych, których nie sposób wymienić. Można było także zakupić drzewka, krzewy owocowe i ozdobne oraz róże. Twórcy ludowi zaprezentowali wyroby z drewna, wikliny, decoupage, różnego rodzaju dekoracje. Na smakoszy owoców czekały jabłka i gruszki oraz sok jabłkowy, a na amatorów miodu i produktów pszczelich – gospodarstwa pasieczne.

Pomimo przejmującego wiatru i zimna dopisali również odwiedzający, których szacowana liczba wynosi około 2 tys. osób.

Dodatkową atrakcją była prezentacja ras gęsi z hodowli Andrzeja Lenarczyka z Owińska. Zaprezentował on m.in. takie rasy jak: landes, kołudzka, garbonosa, kubańska, pomorska siodłata, słowacka.

W programie Święta Gęsi swoje miejsce znalazła również Krajowa Wystawa Szpiców i Psów Ras Pierwotnych, na której 65 wystawców krajowych i zagranicznych zaprezentowało 14 ras psów zaprzęgowych, m.in. samojedy, psy grenlandzkie, malamuty, syberiany husky, akitę amerykańską, psa baskijskiego, szpice, pomeraniańskie. Na terenach wystawowych w Minikowie odbyły się również widowiskowe biegi licencyjne psich zaprzęgów, w takich konkurencjach jak: skijourning – bieg z psem, bikejourning – zaprzęg kolarz i pies (lub 2 psy) oraz canicross – pies ciągnący biegacza. Wystawę psów oraz biegi zorganizowała Sfora Nakielska wspólnie ze Związkiem Kynologicznym w Polsce, Oddział w Chojnicach. A więc w Minikowie każdy mógł znaleźć coś dla siebie.

Kolejna edycja Święta Gęsi – już **11 listopada 2018 roku**.

Na naszych stołach częściej niech gości gęsi. Nie tylko przy okazji rodzinnych spotkań, ale także pod postacią codziennego obiadu. Może jako tradycyjna gęś pieczona z jabłkami, majerankiem i czosnkiem, a może pod różnymi innymi postaciami. W nowych, często zaskakujących odsłonach starych i unowocześnionych przepisów na jej przyrządzenie można znaleźć setki, nie tylko wśród notatek naszych babć, ale także w Internecie.

Niech podsumowaniem będzie stwierdzenie:

**Na Święto Dziękczynienia –
Ameryka ma indyka,
a na Świętego Marcina
na polskich stołach niech gości gęsi!**

W tym roku jeszcze zapraszamy Państwa do oddziału w Przysieku, **16 grudnia na Jarmark Adwentowy** z bożonarodzeniowym świątecznym asortymentem. Już teraz warto zarezerwować czas.

Sylwia Żakowska-Stasiszyn
fot. Jarosław Domiński

Po raz 13. w Przysieku

Już po raz trzynasty spotkaliśmy się w Przysieku na Forum Energetyki Odnawialnej, zorganizowanym przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie. Podczas wydarzenia omówione zostały dwa bloki tematyczne: poświęcone biomase i fotowoltaice.

Dr Włodzimierz Majtkowski, IHAR w Bydgoszczy

Pierwszy wykład „**Wykorzystanie biomasy z plantacji szybko rosnących drzew – topoli i wierzby do celów energetycznych**” wygłosił dr Włodzimierz Majtkowski z IHAR w Bydgoszczy. Prelegent w ciekawy sposób omówił zagadnienia związane z drzewami szybkiej rotacji oraz wskazał zalety wykorzystywania biomasy na cele energetyczne nie tylko na skalę przemysłową, ale również w gospodarstwie domowym.

Tomasz Zabrocki, GlobalEco w Gdyni

Kolejny temat był omówiony przez Tomasza Zabrockiego z GlobalEco w Gdyni. Po raz pierwszy podczas Forum Energetyki Odnawialnej zaprezentowano **Oxytree** – drzewo tlenowe o szybkim przyroście masy nadziemnej. Oxytree wymaga gleb przepuszczalnych z uregulowanym poziomem wód gruntowych. Powinno być sadzone na płaskim, dobrze przygotowanym terenie bez zastoisk wodnych, w terminie po 15 maja. O szczegółach warto dowiedzieć się więcej, bezpośrednio kontaktując się z osobami, które tę roślinę znają bardzo dobrze (<http://www.globalecoagro.pl/kontakt>).

Monika Pawłowicz, WFOŚiGW w Toruniu

Drugi blok tematyczny poświęcony był fotowoltaice. I tu również zaprezentowano dwa tematy. Pierwszy z nich omówiła Monika Pawłowicz, doradca energetyczny w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu. Wykład „**Fotowoltaika krok po kroku – aspekty prawne i finansowanie inwestycji**” cieszył się dużym zainteresowaniem uczestników konferencji. Prelegentka krok po kroku, w przystępny sposób wyjaśniła, jak zainstalować ogniwo fotowoltaiczne na domu lub innym obiekcie w swoim gospodarstwie.

Piotr Paradowski, Pitern Poznań

Natomiast Piotr Paradowski z firmy Pitern z Poznania omówił temat „**Fotowoltaika – analiza rozliczeń w trybie opustów (wybrane przykłady: Enea, Energa)**”. Prelegent przedstawił sposób montowania i sytuowania ogniw fotowoltaicznych tak, by funkcjonowały jak najlepiej. Podczas prezentacji rozliczeń uczestnicy forum mogli zaobserwować wymierne korzyści korzystania z energii słonecznej. Na rachunkach pokazano zużycie energii, wyprodukowanie energii, a w rozliczeniu rocznym – zadowolenie klienta.

Na XIII Forum Energetyki Odnawialnej przybyli rolnicy, doradcy, uczniowie, przedstawiciele samorządów lokalnych. Nie zabrakło też firm związanych z branżą OZE. Zainteresowanych kolejnym forum już teraz zapraszamy w przyszłym roku 14 listopada do Przysieka – mówić będziemy o pompach ciepła.

Adam Piszczyk
fot. Marek Rząsa

OLIMPIADA Wiedzy Rolniczej Przysiek 23 listopada

Olimpijskie zmagania

– W ubiegłym roku byłem drugi, a dzisiaj się poprawiłem i jest zwycięstwo – cieszy się z wygranej olimpiady **Kazimierz Gadomski**, młody rolnik z Sadłowa Rumunki (powiat Rypin). – Razem z żoną prowadzimy 36-hektarowe gospodarstwo nastawione na hodowlę bydła mlecznego i uprawy polowe. Ja skończyłem telekomunikację w Bydgoszczy, moja żona też nie ma wykształcenia rolniczego – jest nauczycielką matematyki, a trzy lata temu zajęła drugie miejsce w olimpiadzie rolniczej. Można powiedzieć, że rywalizacja w zawodach w Przysieku stała się naszą rodzinną tradycją.

Do finału wojewódzkiego w Przysieku zakwalifikowało się 19 osób spośród 333 startujących w XXVII Olimpiadzie Wiedzy Rolni-

czej. Do ścisłego finału weszło 5 znawców zagadnień rolniczych: Kazimierz Gadomski, Zbigniew Jasiński, Marcin Kopeć, Dariusz Nowastowski i Piotr Pilachowski. Skala trudności pytań, na które odpowiadali przed komisją, była dość zróżnicowana. Najwięcej kłopotów finaliści olimpiady mieli z rozpoznaniem nasion roślin uprawnych. Ci, którzy najlepiej odpowiedzieli na pytania, otrzymali od sponsorów najcenniejsze nagrody. Łączna ich wartość, wraz ze szczeblem powiatowym, wyniosła w tym roku około 110 tys. zł. Było więc się o co „bić”. Nasi sprawdzeni darczyńcy zapowiadają w przyszłości równie cenne nagrody, warto więc przekuć swoją wiedzę na wartościowe rzeczy przydatne w gospodarstwie już w przyszłym roku, do czego serdecznie zapraszamy.

Piotr Kociorski
fot. Marek Rząsa

Zwycięzca XXVII OWR
Kazimierz Gadomski

Test pisemny dla 19 zwycięzców eliminacji powiatowych

Pięciu finalistów olimpiady

V Szachowe Mistrzostwa Polski Rolników Przysiek 25 listopada

Rolnicy przy szachownicy

Organizatorami V Szachowych Mistrzostw Polskich Rolników byli: Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie i Komitet Organizacyjny Mistrzostw. Tegoroczna impreza została wpisana przez Polski Związek Szachowy jako branżowe szachowe mistrzostwa Polski. Pięciu najlepszych zawodników przysieckiego turnieju weźmie udział w finale ogólnopolskim szachów branżowych.

Po przywitaniu zawodników przez Przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego Mistrzostw Piotra Ptaszyńskiego oraz dyrektora przysieckiego oddziału KPODR Marka Nowackiego, prowadzenie turnieju przejęła sędzia główny Maria Michalska. 61 zawodników z 8 województw rywalizowało w trzech kategoriach: najlepszy zawodnik turnieju, najlepszy junior do lat 18 i najlepszy junior do lat 12. Przewidziano również nagrodę dla najlepszego zawodnika niepełnosprawnego.

I miejsce i tytuł Szachowego Mistrza Polski Rolników na rok 2017 zdobył **Piotr Majas** z woj. wielkopolskiego.

Następne lokaty zajęli:

- II. Dawid Niekraś, woj. wielkopolskie
- III. Krzysztof Szczurek, woj. małopolskie
- IV. Krzysztof Szadkowski
- V. Waldemar Czapiewski

- Najlepszy junior do lat 18
Krzysztof Szczurek, woj. małopolskie
- Najlepszy junior do lat 12
Antoni Paprocki, woj. kujawsko-pomorskie
- Najlepszy szachista niepełnosprawny
Marek Romański, woj. wielkopolskie

Honorowy patronat nad turniejem objęli: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Prezes ARiMR, Dyrektor Generalny KOWR, Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Wojewoda Kujawsko-Pomorski. Nagrody dla zawodników ufundowali patroni oraz Grupa Azoty Puławy i Krajowa Spółka Cukrowa. Najlepsi szachiści otrzymali puchary od Prezesa Grupy Azoty Puławy, Prezesa Polskiego Związku Szachowego, Prezesa Krajowej Rady Izb Rolniczych, Posłów na Sejm RP Joanny Borowiak, Ewy Kozaneckiej i Pawła Szramki, Wójta Gminy Zławieś Wielka, dyrektorów KPODR i WODR.

na podst. notatki Piotra Ptaszyńskiego
fot. Piotr Kociorski

**Konferencja
Przysiek
12 grudnia**

Konferencja ekonomiczna

Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego zaprasza 12 grudnia do Przysieka koło Torunia na konferencję „**Działania dostosowawcze gospodarstw rolniczych w województwie kujawsko-pomorskim na tle Polski i Unii Europejskiej**”. Po 27 latach od rozpoczęcia przywracania gospodarki rynkowej w Polsce i 13 latach od przystąpienia do Unii Europejskiej chcemy przyrzeć się, jak nasi rolnicy reagują na sygnały rynkowe i mechanizmy Wspólnej Polityki Rolnej, jak wypadają w tym względzie na tle Polski i UE, jaka wyłania się przyszłość.

Kujawsko-pomorskie należy do regionów o wyjątkowo dobrze funkcjonujących gospodarstwach rodzinnych. Dla licznej grupy rodzin produkcja rolnicza jest i będzie w przyszłości jedynym bądź podstawowym źródłem dochodów. Systematyczna analiza wyników ekonomicznych oraz możliwości inwestowania dla podstawowych kierunków produkcji w województwie na tle innych regionów jest dobrym sposobem monitorowania perspektyw rozwojowych. Wyniki konferencji będą przydatne w modyfikacji regionalnej polityki rolnej oraz pracy doradczej.

Na spotkanie zapraszamy przede wszystkim przedstawicieli regionalnych agencji rolniczych, administracji i samorządu zajmujących się rolnictwem, jak też nauczycieli i naukowców szkół i uczelni rolniczych, liderów organizacji rolniczych i oczywiście rolników oraz doradców.

Konferencję rozpoczniemy referatem „Polskie gospodarstwa rolne na tle tendencji europejskich” prof. Wojciecha Ziętarey z IERiGŻ-PIB i WNE SGGW w Warszawie. Następnie dr

Roman Sass z KPSW w Bydgoszczy przedstawi referat „Wpływ kierunku i skali inwestowania na efektywność i konkurencyjność gospodarstw rolniczych w województwie kujawsko-pomorskim. Ocena ćwierćwiecza wspierania modernizacji gospodarstw w regionie”, a dr Tadeusz Sobczyński z KPODR – „Działania dostosowawcze gospodarstw rolniczych w województwie kujawsko-pomorskim na tle Polski i UE”. Po tym bloku referatów będzie czas na pytania i dyskusję.

Drugą część konferencji rozpoczniemy referatem „Przydatność informacji gromadzonych w systemie rachunkowości gospodarstw rolnych FADN do poprawy zarządzania gospodarstwem”, który wygłosi dr Zbigniew Floriańczyk, pełnomocnik dyrektora IERiGŻ ds. FADN. Następnie Marzena Ryterska-Chyła z KPODR przedstawi ocenę dostępnych form rozliczania podatków przez gospodarstwa rolne w świetle doświadczeń KPODR w Minikowie. Na zakończenie prezes Kujawsko-Pomorskiej Izby Rolniczej Ryszard Kierzek wygłosi referat „Doświadczenia z realizacji inwestycji w gospodarstwach rolniczych”. Po tej części konferencji również będzie możliwość dyskusji.

Całość podsumujemy wnioskami z analizy procesów modernizacji gospodarstw rolniczych w regionie oraz oceny efektywności i perspektyw rozwojowych. Uczestnicy otrzymają referaty wydrukowane w materiałach konferencyjnych. Dodatkowe informacje znajdują się na stronie internetowej www.kpodr.pl, w bloku „Kalendarium”.

Zapraszamy do udziału w konferencji i bardzo liczymy na gotowość podzielenia się własnym doświadczeniem.

dr inż. Tadeusz Sobczyński

**JARMARK
ADWENTOWY
Przysiek
16 grudnia**

Przedświątecznie w Przysieku

Zapraszamy na coroczny Jarmark Adwentowy, który odbędzie się 16 grudnia w Przysieku koło Torunia, w siedzibie oddziału Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego.

Po uroczystym otwarciu jarmarku o godzinie 10.00 ogłosimy wyniki **XI Wojewódzkiego Konkursu Szopek Bożonarodzeniowych**. Konkurs ma charakter otwarty, a prace oceniane będą w trzech grupach wiekowych: 6–13 lat, 14–18 lat oraz dorośli (regulamin i karta zgłoszenia dostępne na www.kpodr.pl). Udział w konkursie można zgłaszać w terminie do 1 grudnia, a szopki nadsyłać do 8 grudnia. Wszystkie zgłoszone prace będą wyeksponowane na specjalnej wystawie konkursowej.

Adwentowy **kiermasz** kojarzy się z bogatą ofertą kulinarną. Można tu posmakować

i zakupić wyjątkowe, tradycyjne i regionalne potrawy i przetwory, oferowane między innymi przez koła gospodyń wiejskich, rolników ekologicznych, pszczelarzy. Jak zwykle, nie zabraknie również rękodzielników i rzemieślników, którzy zaprezentują ozdoby świąteczne, rzeźby, obrazy, ceramikę, biżuterię, zabawki, wyroby wikliniarskie i wiele innych pięknych, niepowtarzalnych przedmiotów.

Poza zakupami i degustowaniem smakołyków, zwiedzający będą mogli uczestniczyć w bezpłatnym **pokazie** wykonywania świątecznych dekoracji, posłuchać o adwentowych zwyczajach oraz obejrzeć **występy** zespołów folklorystycznych.

Serdecznie zapraszamy miłośników ludowych tradycji i dobrego jedła do Przysieka koło Torunia w sobotę 16 grudnia, w godzinach 10-15. Wstęp i parking bezpłatne.

Liliana Czerwińska

